

Kirjasto ikääntyvän lukijan tukena

Katarina Kapiainen / 29.11.2018

Positiivinen erityiskohtelu

- Keille lukemaan innostavia tapahtumia ja sisältöjä tuotetaan?
- Miten toimintaa voidaan muokata sellaiseksi, että myös erityisryhmät voivat osallistua?
 - Mukautetut sisällöt: isotekstiset, selkokielliset, äänikirjat
 - Vinkkaukset tai lukupiirit mukautetuista sisällöistä
 - Mukautetut tapahtumat: kohderyhmälle suunnattu mainonta, esteettömyys, sopiva kellonaika,
 - Mukautetut palvelut: sisältöjen, tapahtumien ja tiedon vieminen sinne missä kohderyhmä on, tuen mahdollisuuden pitäminen esillä (esim. säännölliset Celia-infot, esillä olevat suurennuslaitteet ym. apuvälineet)

Mukautettujen sisältöjen hyödyntäminen

- Lehtienlukupiiri (Rakkaudesta uutisiin)
- Äänikirjojen kuuntelupiiri
- Selkovinkkaus
- Saako kirjaston lukupiiriin valittuja teoksia myös äänikirjoina? Voiko valita teoksia, jotka toimivat myös kuunneltuna?

Toiminnan vieminen asiakkaiden luo

- Hoivakoteihin ja yhdistyksiin suoramainostusta, infotilaisuuksia, opastuksia, vinkkauksia tai vierailuita
- Tiedon vieminen kohderyhmälle: paperimainonta, kohderyhmän tapahtumiin osallistuminen, verkostoyhteistyö
- Vapaaehtoiset kirjaston apuna (Vantaan kotipalvelu, erilaiset Lahjoita lukuhetki -mallit)
- Kirjaston kotipalvelu (Omakirjasto: paitsi kirjakasseja myös digitaalisia palveluita)

Lukulähettilä-toiminta Turussa – kohtaamisia lukemisen parissa

Lukulähetit ovat Turun kaupunginkirjaston vapaaehtoisia, jotka käyvät palvelutaloissa ja vanhainkodeissa lukemassa ääneen ikäihmisille ja vammaisille.

"Saimme lopuksi vielä hyvät naurut, kun sanoin, että laitan kirjaan merkin, että tiedän, etten lue samoja juttuja ensi kerralla. Yksi rouvista tokaisi, ei haittaa, vaikka lukisit samoja, ei me kuitenkaan mitään muisteta! Ihana huumori oli sillä porukalla."

Kirjaston ja laitosten työnjako

KIRJASTO

- Järjestää infotilaisuudet
- Kertoo, mitä laitoksissa on odotettavissa
- Kertoo, miten varautua lukemiseen
- Vinkkaa luettavaa
- Yhdistää vapaaehtoiset ja toiminnanohjaajat keskenään, ohjaa lukijat laitoksiin
- Tarjoaa vertaistukea ja järjestää kiitostilaisuuksia

LAITOS

- Etsii lukijalle sopivan kuuntelijan/ryhmän
- Tutustuttaa taloon ja paikan toimintaohjeisiin
- Ottaa lukijan vastaan ja toimii taustatukena
- Allekirjoituttaa tarvittaessa vaitiolosopimuksen

VAPAAEHTOINEN

- Valitsee mieluisan paikan, sopii vierailuista laitoksen kanssa
- Ilmoittaa kirjastoon ja laitokseen, mikäli haluaa lopettaa lukemisen tai vaihtaa paikkaa

Toiminnan käynnistäminen

- 1) Yhteistyölaitoksien kartoittaminen ([karttalinkki](#))
- 2) Tutustumiset laitoksiin
- 3) Lukuvinkkien kokoaminen
- 4) Mainonnan ja infotilaisuuksien suunnittelu
- 5) FB-ryhmän, sähköpostilistan tai muun vertaistukikanavan perustaminen
- 6) Vakuutusasiat – ja toiminnan ollessa käynnissä...
- 7) Jatkomainostaminen, kirjalistojen päivittäminen
- 8) Mediatyhteistyö
- 9) Vapaaehtoisten tukeminen ja palkitseminen (kirjamessuliput, museokierrokset, kiitoskahvit, konsertit)

Infotilaisuudessa muistutettavaa

- Vaitiolovelvollisuus
- Vain terveenä lukemaan
- Vakuutus
- Lyhyitä tekstejä (kaikki osastot ja tekstilajit käyttöön!)
- Lukuhetken pituus, jaksotus, keskusteleminen
- Lukemiseen varautuminen (läpiluku, varasuunnitelma)
- Mitä kuulijoilta voi odottaa (muistisairaudet, kuulonalenemat) ja miten nämä kannattaa huomioida lukuvierailuissa

Omakirjasto

- Aineistokassi kerran kuussa asiakkaalle
- Joko kuljetuspalvelu toimittaa tai asiakkaan avustaja noutaa kirjastosta
- Digitaaliset palvelut: opastetaan kotipalvelun asiakkaalle Celiaa, varausten tekemistä, Yle Areenaa, TFO:n nettikonsertteja, muita kiinnostavia palveluja
- Jos kirjaston velvollisuus on tarjota digiopastusta, miten tukea annetaan niille, jotka eivät pääse kirjastoon?
- Pilotissa lähihoitajaopiskelijat opastivat kotona lainatabletin käyttöä, nyt hankkeen työllistämä digitukihenkilö tekee kotikäyntejä
- Palvelutarjottimen kokoava sovellus/nettisivu suunnitteilla

Kiitos!